

A close-up portrait of an elderly man with white hair and glasses, resting his chin on his clasped hands. He is wearing a patterned jacket over a white shirt. The background is a plain, light color.

De Mens Achter... is een serie van diepte-interviews met bekende of markante mensen. Het gaat in de gesprekken niet om wat die personen doen, maar om wie ze zijn. Het gaat dus ook niet om de buitenkant, maar juist om die zo interessante binnenkant. Interviewer Frank Rekers sprak ditmaal met hoogleraar Paul de Blot. Het gesprek vond plaats op Nyenrode Business Universiteit tijdens een heerlijke lunch verzorgd door Landhuishotel & Restaurant De Bloemenbeek.

De mens achter...

Paul de Blot



TEKST: FRANK REKERS FOTOGRAFIE: EBEL-JAN SCHEPERS

Paul de Blot werd op 15 mei 1924 geboren in Indonesië. Tijdens onze ontmoetingervaart De Blot zichzelf echter als 43 jaar! Hoe dat kan, leest u verderop. Duidelijk wordt ook dat het toeval voor De Blot de meest waardevolle bron is van zijn alom gerespecteerde vorm van spirituele kracht. In 1978 studeerde De Blot spiritualiteit en psychologie in Nijmegen. In 1979 begon hij zijn carrière op Nyenrode Business Universiteit en in 2004 promoveerde hij in de bedrijfskunde op het onderwerp 'Vernieuwing van organisaties in een chaotische omgeving door vernieuwing van de mens'. In 2006 werd hij hoogleraar in organisatievernieuwing met als leerstoel Business Spiritualiteit. Hij is nog steeds actief in zijn professoraat en daarnaast is hij hoofdredacteur van het tijdschrift Business Spiritualiteit Magazine Nyenrode. In 2009 publiceerde hij zijn boek over crisismanagement van Ignatius van Loyala.

De Blot begint al verhalend te praten zodra ik hem vraag over zijn jeugd en opvoeding. "Ik ben geboren in de rimboe en we woonden dicht bij de Indische Oceaan. De golven waren daar verraderlijk hoog. Zo ontdekte ik dat als je iets eng vindt, je erin moet duiken en niet bang moet zijn. We hadden een grote tuin met veel dieren zoals wilde zwijnen, aapjes, een klein pantertje en een python van wel tien meter en in de buurt waren veel krokodillen." Paul over dieren. "Ik heb geleerd hoe trouw dieren zijn, die laten je nooit in de steek. Ik hou van de natuur en verwonder me." Het gesprek gaat verder over levenservaringen die De Blot hebben gevormd tot wie hij nu

is. Genietend: "Ik vond het boeiend om naar vliegtuigen te kijken en wilde vlieger worden, maar dat wilde mijn moeder niet."

Ziet u rivaliteit als iets negatiefs of positiefs?

"Als iets positiefs, het sterkt je. Je krijgt al vroeg social skills."

Onze vrijheid is vervuild

"Toen ik 12 jaar was ging ik naar de kostschool. Dat was 300 kilometer verderop. Het was een heel nieuw leven en vanaf dat moment verloor ik mijn ouderlijke bescherming. Daar moest ik fatsoen en discipline leren en studeren. Dat was afschuwelijk." Paul maakt een sprong in de tijd. "Toen de oorlog uitbrak zat ik bij de commando's. Ik was opgeleid als technicus en maakte vrachtwagens onklaar. Uiteindelijk zijn we opgepakt. Ik heb vervolgens vijf jaar in een concentratiekamp gezeten. Dat was afschuwelijk, ik zat eerst in een dodencel en na één jaar wilde ik het ook echt opgeven. Op een bepaald moment was ik zo uitgeput, dat ik doodging. Ik werd gewikkeld in een doek, werd op een brancard gelegd en werd naar het lijkenhuisje gebracht. De volgende

ochtend zou ik begraven worden. Een half uur voor die tijd werd ik wakker. Ik was klinisch dood en het was een prachtige ervaring..."

Wat maakte de dood zo'n prachtige ervaring?

"Je zweeft, je kunt doen wat je wilt. Met hele mooie kleuren, je ziet alles, je hoort de mensen praten, ik hoorde ze over mij praten, je bent bij hen en toch ook weer daarboven. Toen moest ik weer teug, terug in mijn lichaam. Ik wilde eigenlijk niet. Ik was klinisch dood en dat moet bijna een dag hebben geduurd. Het was zo enorm mooi. Ik was daar liever gebleven."

Wat heeft u geleerd in het concentratiekamp?

"In het kamp kon je alleen overleven als je vrienden had. Zonder vrienden overleefde je niet. Als je geen menselijkheid krijgt haal je het nooit. Degene die geen vrienden hadden, zelfs stoere kerels, zag je wegwijnen. Dat was de grootste les."

Welke kracht gebruikte u om te overleven?

"Ik zorgde voor de zieken. De mensen hadden soms geen kracht meer om dank je wel te zeggen als ze doodgingen, maar die oogopslag, zo diep en indringend, dat drong diep in mijn hart door, dat gaf me veel energie en kracht. Het gaat om dankbaarheid. Ik had zingeving."

Wie zijn nu uw vrienden?

"Die zijn dood. De vrienden die ik heb gehad leven hier." Paul wijst naar zijn hart.

“Die vergeet ik nooit. Hier, in mijn hart, heb ik genoeg vrienden. Je hebt dus vrienden die je in je hart meeneemt en je hebt vrienden die voorbijgaan.”

Waarom werd u Jezuïet?

“Mijn hart klopte bij het zien van foto's van Hiroshima na het vallen van de atoombom. Dat was voor mij een duidelijke beslissing. ‘Ik ga naar Hiroshima om te helpen en op te bouwen’. Ik was ook geallieerde en voelde dat het ook mijn schuld was. De Jappen waren niet allemaal duivels en ik had ook goede ervaringen gehad in het Japans concentratiekamp. Mijn familie verzette zich ertegen want ik zou gaan trouwen en had een goede carrière. Ik kon echter alleen naar Japan als ik Jezuïet was. Japan was namelijk afgesloten, maar als Jezuïet kon je het land in. Ik wist niet eens wat Jezuïet zijn inhield, maar ik had zo'n sterke drang dat ik ben weggegaan zonder afscheid te nemen. Ik ging op Java de opleiding volgen. Deze duurt echter vijftien. Ik ben dan ook nooit in Hiroshima geweest want er kwamen andere dingen op mijn pad.”

Wat typeert u?

“Ik wil in dienst staan van de mensen, om

het leven te vernieuwen. Want we leven doorlopend in een crisis. Een crisis is altijd een uitdaging om te vernieuwen en een teken van nieuw leven. Maar mensen zijn bang, ik moet ze vrijmaken, ik moet ze begrijpen. Dat is mijn roeping.” De Blot vult aan: “Ik heb het leven ervaren als iets dat ik helemaal voor niets gekregen heb. Zelfs in de gevangenis is het leven een pure gave. Ik heb alles voor niets gekregen. Mijn reactie is dan ook: dank je wel!”

Zonder vrienden overleef je niet

Als u het leven een cijfer wilt geven tussen 0 en 10, wat is dat dan?

Een wonderbaarlijk antwoord volgt: “Van 0 tot 10, dat kan niet. Je kunt je leven niet een cijfer geven van 0 tot 10. Ik tel van 1

tot 3, in alles. Het is een 3. Het is een 3 omdat ik me altijd dankbaar heb gevoeld. Ik heb het gevoel dat ik alles gekregen heb. Wat ik gepland heb mislukte telkens en waar ik in geslaagd ben heb ik gekregen”.

Waarom van 1 tot 3 en niet van 0 tot 10?

“Als je tot 10 telt ga je denken, dan volg ik mijn hart niet. Tellen van 1 tot 3 komt direct uit het hart. Het hart kan maar tot 3 tellen. 3 staat voor, ‘het is goed’.” Ondertussen legt hij zijn hand op zijn hart. “2 staat voor niet goed en 1 staat voor slecht.”

Wat is de beroedste periode geweest in uw leven?

“Dat was het concentratiekamp, dat was een hel. Maar het was ook de rijkste periode. Je mag het niet scheiden. Ik was helemaal machteloos. Het was uitzichtloos. En opeens komt er een rijkdom uit. Een nieuw leven kwam en heb ik gekregen. Wat ik niet gepland heb.”

En als u die periode een cijfer zou willen geven?

“Dat is ook een drie.”

Hoe blijft u zo vitaal?

“Door jullie, door jou. Ik haal de energie niet uit mijzelf maar uit de mensen die het geven. Ik zeg dank je wel, daardoor open ik een sluis die stroomt.”

Wat is uw boodschap?

“Wees dankbaar voor uw leven. Ik kan het ook anders uitdrukken, wees zuinig met je vrienden. Ik kan het ook nog anders uitdrukken, maak je leven tot een glimlach. Het is allemaal hetzelfde. Wij zijn trouwens enorm gierig met onze glimlach, het kost niets”.

Welke wensen heeft u nog?

“Ik wil nog zoveel mogelijk kansen benutten. Zolang het maar beter is voor de mensheid. Vraag daarbij is altijd: wat is beter? Om beslissingen te nemen gebruik ik de vijf wat-is-beter-vragen:

1. Wat is beter voor mij?
2. Wat is beter voor een ander?
3. Wat is beter voor mijn omgeving?
4. Wat is beter voor mijn geloof?
5. Wat is beter voor de toekomst?”



Welke boodschap heeft u voor ondernemers?

“Het blijkt dat je zonder geld, maar met netwerken veel meer bereikt. Je trekt andere mensen aan.”

Is er een keerzijde aan succes?

“Door mijn succes komen mensen op me af die me willen helpen, maar die doen het commercieel. Ik krijg meer strontvliegen op mijn dak. Ik moet dus anders doseren, minder energie stoppen in succes en meer in de kwaliteit. Dat doe ik door meer kleine groepen te trainen. Dat gaat dan heel diep.”

Wat zijn uw hobby's?

“Ik ben een knutselaar en ik hou van modelbouwen en knutselen. Ik hou van computers en heb onlangs nog een Apple gekocht. Ik hou van vliegtuigen en vliegen en af en toe vlieg ik in een flight simulator. Daarnaast heb ik altijd boeken en video's verzameld van clowns, van Laurel & Hardy en van Charlie Chaplin.”

Geloof u in een leven na de dood?

“Ja, want ik heb het meegemaakt. En je blijft altijd leven in de harten van het nageslacht, de verhalen gaan altijd door. Hoe vaak hoor je niet nog verhalen over opa. Iedereen overleeft daardoor.”

Hebt u een levensmotto?

“Ja. ‘Ik ben er voor anderen’.” Paul volgt met een spontane aanvulling: “Zo goed was de schepper dat hij mens geworden is. Soms zeg ik het ook anders. Zo zeer had hij de mens lief dat hij mens geworden is. Ik ervaar in mij een goddelijke mens. Zonder hoogmoed, maar ik ervaar dat. Ik heb het leven gekregen. Dan denk ik aan het mooie paradijsmodel.”

Waar komt slechtheid vandaan?

“Elk wezen heeft grondprincipes. Materie valt altijd naar beneden. Een plant heeft maar twee principes: de wortels zoeken altijd water, de blaadjes zoeken altijd licht. Vogels vliegen en bijvoorbeeld spreeuwen hebben drie principes. Hou afstand voor en achter, links en rechts en onder en boven. De mens heeft echter maar één principe: vrijheid. Ik kan doen wat ik wil. Vrijheid maakt dat mensen ja en nee kunnen zeggen. Mensen kunnen daarom kwaad en goed doen. Het ongeluk is dat we de

vrijheid hebben vervuild met verslaving. Verslaving aan eten, drank, drugs, seks maar vooral aan geld en macht.”

Verslaving aan geld en macht?

“Verslaving aan geld is verslaving aan materie. Dat betekent graaien, graaien naar geld, graaien naar bezit. Materie zonder leven valt perse uit elkaar. Macht is een geestelijke verslaving naar bezitten, bezit van mensen, bezit van status. Macht houdt vernieuwing tegen. Macht laat niet doodgaan. Als je een bedrijf dood laat gaan krijg je zelforganisatie en komt er een nieuw bedrijf uit. We zijn echter bang om dood te laten gaan. In het leven zijn er maar drie dingen. Het leven wordt geboren, je gaat dood en er wordt iets nieuws geboren. Als je niet dood wilt gaan, komt er nooit nieuw leven. We houden vast aan succes. Als je vast houdt aan de herfst, wordt het nooit lente. We moeten leren doodgaan en de macht wil niet doodgaan. Daarom vernieuwen organisaties niet echt. Een nieuw zaadje geeft nieuw leven en past zich altijd aan de nieuwe omstandigheden aan.”

U bent 86, maar hoe oud voelt u zich eigenlijk?

Een verrassend antwoord volgt: “Ik voel me even oud als jullie”, wijzend naar fotograaf Ebel-Jan Schepers en mijzelf. “Ik voel me even oud als de mensen die bij mij komen.” Paul legt uit: “Als ik me ouder voel ben ik dominant en heb dan geen communicatie. Voel ik me jonger, dan heb ik een minderwaardigheidsgevoel en wordt die ander dominant. Je kunt alleen maar goed communiceren als je je even oud voelt.”

Paul de Blot is nog steeds actief in zijn professoraat Business Spiritualiteit en in het pastoraat voor zieken, studenten en Indonesiërs. Paul verzorgt e-mail-



nieuwsbrieven via www.pauldeblot.nl. Dit interview is een verkorte weergave van het totale interview. Het volledige interview kunt u lezen op www.mensisme.nl

Paul de Blot heeft als mens een geniale balans gevonden tussen zakendoen en menselijkheid. Tussen gevoel, hart en wetenschappelijkheid. In het mens zijn. Paul verstaat de kunst om antwoorden te geven die verrassend, diepgaand en bewustmakend zijn. Zo heeft hij in verschillende schitteringen van zichzelf laten zien. ■

Frank Rekers

Landhuishotel & Restaurant De Bloemenbeek

Deze interviews vinden plaats in samenwerking met Landhuishotel & Restaurant De Bloemenbeek in De Lutte. Dit vanwege zijn uitzonderlijk nonchalant en toch chique setting, mooie ligging, perfecte bereikbaarheid en al het goede van het rijke Twentse landleven. Onder supervisie van meesterkok Michel van Riswijk was dit keer een verrukkelijke lunch verzorgd, die bestond uit Bonte Bentheimer harde worst, Kaas van Paulien, wraps met Bonte Bentheimer ham, fruit, Twents bier, wijn en heerlijke belegde broodjes met zalm.